

Vastasyntynyt vasikka

Ell Mari Utriainen, Emovet Oy

Highland Cattle Club 7.2.2024

emovet

Vastasyntynyt vasikka

- Nousee ylös 15 – 30 minuuttia syntymästä
- Jalkeille noustuaan kävelee ja tutkii ympäristöään
- Juoksee ja hyppelee 3 tunnin kuluttua
- Imee ensimmäisen kerran 1 – 4 tunnin kuluttua syntymästä
- Imee 6 – 10 kertaa päivässä noin 10 minuuttia kerrallaan
 - Riittävän määrän ternimaitoa vasikka saa imemällä 20-30 minuuttia

Vastasyntyneen vasikan normaaliarvoja

- Ruumiinlämpö 38,3 – 39,4 °C
- Hengitystiheys 40-60/ min
- Sydämen lyöntitiheys 100- 140/ min
- Napa kuivuu muutamassa päivässä ja napanuoran tynkä irtoaa kahden viikon ikään mennessä

Vasikalle tärkeä emon ensihoiva

- Emo leimautuu vasikkaansa välittömästi päästessään nuolemaan vasikkaa, lisää emon oksitosiinin tuotantoa
- Vasikka oppii tunnistamaan emon muutaman päivän kuluessa
- Nuoleminen
 - Leimautuminen – muutaman tunnin viive voi heikentää leimautumista
 - Kuivaaminen – vähentää lämmönhukkaa
 - Hieronta
 - Virkistää vasikkaa
 - Elvyttää verenkiertoa, hengitystä, ruuansulatuksen toimintaa
 - Normaali bakteerikanta emolta

Heikko vastasyntynyt

- Hankala tai pitkittynyt poikiminen
- Keltainen sikiöneste
- Veltto vasikka
- Hengitysvaikeudet (30 s syntymästä ensimmäiset hengitykset)
- Turvonnut tai sinertävä kieli, turvonneet raajat
- Lämpötila alle 37 °C
- Poikimapaikka/-ajankohta

Heikon vastasyntyneen vasikan hoitoon tarvittavat välineet

- Desinfektioaine
- Pyyhkeitä
- Huopia/lämpöliivi
- Elvytyspumppu
- Kuumemittari
- Tuttipullo
- Letkutuslaite
- Brix-mittari ternimaidon vasta-aineiden mittaamiseen/pakasteessa mitattua ternimaitoa

CalfVital elvytyspumppu

Heikon vasikan hoito

- Avaa hengitystiet
- Anna emon nuolla tai kuivaa hierovin liikkein itse
- Asettele rinnan päälle makaamaan
- Stimuloi hengitystä kutittamalla sierainten välistä heinäkorrella
- Turvaa lämpö (kuivitus, lämpöliivit?, pipo?)
- Tarkista napa
- Ternimaito
- Kipulääke/suonensisäinen nesteytys elimistön happo-emästasapainon korjaamiseen

Ternimaito pitää saada ajoissa

- Vasikka saa kaikki vasta-aineensa ensimmäisiä elinviikkoja varten ensimmäisen vuorokauden aikana ternimaidosta
 - Ternimaidossa on myös enemmän rasvaa, laktoosia ja vitamiineja kuin maidossa myöhemmin
- Ensimmäinen annos hyvänlaatuista ternimaitoa (pari litraa) heti vasikan noustua ylös, mutta viimeistään 4 tunnin kuluessa
 - Vasikan imettävä utareelta 20-30 minuuttia
 - Vähintään 200 g vasta-aineita (noin kaksi litraa, Brix 28)
- Vuorokauden kuluessa vasikan saatava 10 – 15 % elopainostaan ternimaitoa
- Utareelle meno valvottava ja varmistettava vasikan maidon saanti
- Puhdas utare
- Tarvittaessa avustettava utareelle, tai lypsettävä emosta ja juotettava tuttipullolla/letkutuslaitteella

Näytteenotto ja tutkimukset

- Tilalla tehtävät tutkimukset
 - Ternimaito
 - Verestä tehtävät vasikan vasta-ainemittaukset
- Ripulinäytteet
 - 3-5 vasikan ulostenäytteet ripulin alkuvaiheessa (Ruokavirasto)
- Hengitystietulehdusnäytteet
 - 4 vasikkaa taudin alkuvaiheessa (Ruokavirasto), eläinlääkäri ottaa näytteet
- Raadot
 - Taudin syyn ja kuolleisuuden selvittäminen (Ruokavirasto)
 - Näytekyelmiöt myös virka-ajan ulkopuolella

Jos vasikka menetetään

- Ruokavirasto Kuopio, Seinäjoki, Helsinki, Oulu
 - Myös näytekylmiöt virka-ajan ulkopuolella
- Erilliset näytekylmiöt Iisalmi, Joensuu, Loimaa
 - Toimivat koodilla: **Ilmoita kylmiöön jätettävästä näytteestä** etukäteen Ruokavirastoon puhelimitse 029 520 4919, edellisenä iltana tai viikonloppuna kylmiöön jätetystä näytteestä heti seuraavana arkipäivänä, viikonloppuisin numerosta vastaa automaatti
- Kokonainen vasikka hinta 166,43 € (sis alv)
- Jäähdytä 0 C, näyte ei saisi jäätyä
- Toimita viimeistään seuraavana päivänä suoraan Ruokavirastoon tai näytekylmiöön

emovet

Raadon pakkausohje

- Kääri kuollut vasikka esim. sanomalehteen tai vastaavaan, ja tämän jälkeen kaksinkertaiseen muoviin
- Lisäksi ulkopakkaukseen kuten pahvilaatikkoon, jos raatoa ei jätetä Kuopion, Helsingin, Oulun tai Seinäjoen toimipisteisiin
- Lähetä
 - <https://www.ruokavirasto.fi/laboratoriopalvelut/elaintautitutkimukset/elaintautien-tutkimuslahetteet/>
- Pakkausohjeet ja lisätietoja
 - <https://www.ruokavirasto.fi/laboratoriopalvelut/elaintautitutkimukset/pakkausohjeet/>

Kiitos!
Kysymyksiä?

kuvaHkScan

emovet